Oldehoofsterkerkhof 2
Postbus 21000
8900 JA Leeuwarden
Telefoon 14058

Gemeente Leeuwarden

Raadsvoorstel

Fondsvoorstel Speel- en Beweegroute (onderdeel Programma Binnenstad)
Zaaknummer: 2025-187511

Aanleiding en context
Op 24 januari 2024 heeft u het uitvoeringsprogramma Binnenstad 2023 - 2030 vastgesteld. Vanuit het programma investeren we in de binnenstad zodat de binnenstad de vertrouwde huiskamer van Leeuwarden en Fryslân blijft. Een betere binnenstad komt alle inwoners ten goede, want de binnenstad is van en voor iedereen in onze gemeente.

In dit programmaplan worden 4 programmalijnen onderscheiden:
1. Van ‘place to buy’ naar ‘place to be’;
2. Economisch vitaal;
3. Bijzondere projecten;
4. Coördinatie met ondersteunend beleid.

Deze programmalijnen worden concreet gemaakt met in totaal 15 projecten, verdeeld over de gehele binnenstad en opgedeeld, gefaseerd en geprioriteerd naar besluitvorming op korte, middellange en lange termijn.

Met uw besluiten van 24 januari 2024 en 18 juni 2025 zijn voor een aantal projecten voorbereidings- en investeringsbudgetten beschikbaar gesteld. Met dit voorstel willen wij u informeren over project Speel- en Beweegroute en verzoeken wij u de gereserveerde fondsmiddelen ter beschikking te stellen voor de uitvoering.

Integraal plan Speel- en beweegroute
Met de projecten van het Uitvoeringsprogramma Binnenstad investeren we in een binnenstad die een plek is waar mensen graag verblijven, elkaar ontmoeten en zich welkom voelen. Een aantrekkelijke en gezonde binnenstad is ook een plek waar mensen graag in beweging komen en waar kinderen met plezier buitenspelen. In beweging zijn, met elkaar én buiten, draagt bij aan zowel de mentale als de fysieke gezondheid. Met de Speel- en beweegroute nodigen we mensen uit om het genieten van de vernieuwde binnenstad te combineren met aandacht voor de eigen vitaliteit.

Het integraal plan Speel- en beweegroute beschrijft een route in de binnenstad die uitnodigend is voor verschillende doelgroepen. Via zowel de digitale weg als een fysieke routering wordt men aangemoedigd om gebruik te maken van de beweegroute. De beweegroute is in de basis een voor een grote doelgroep toegankelijke wandelroute door de binnenstad. Langs deze wandelroute komt men beweegactiviteiten tegen waar op eigen gelegenheid gebruik van gemaakt kan worden. Deze beweegactiviteiten zijn ingegeven door buitenfitness en *urban sports*, zoals freerunning en calisthenics. Bij alle beweegactiviteiten staat centraal dat men met minimale materialen een gevarieerde training kan beoefenen.

Ook is er aandacht voor spelende kinderen in de binnenstad. Volgens de World Health Organization (WHO) moet een kind elke dag twee uur buiten spelen. Buitenspelen draagt bij aan een betere fysieke gezondheid en sensomotorische ontwikkeling, maar is ook van groot belang voor de ontwikkeling van sociale vaardigheden. Daarom wordt in het integraal plan Speel- en beweegroute

geïnvesteerd in drie nieuwe speelplekken in de binnenstad. Twee locaties (Wissesdwinger en Vrouwpoortsdwinger) worden een gecombineerde speel- en beweegplek. Deze locaties zijn in het door uw raad vastgestelde Ontwikkelkader Prinsentuin aangewezen als speel- en beweegplekken. De speelplek ten westen van de Waag wordt een speelplek in het hartje van het centrum.

In het "Integraal plan Speel- en beweegroute in de binnenstad" treft u een uitgebreidere toelichting op het plan aan.

Participatieproces
Om tot een integraal plan te komen, is geïnventariseerd welke speel- en beweegplekken en beweegvormen in de binnenstad aanwezig zijn en beoefend worden. Deze inventarisatie bestond uit:

- Gebruik maken van de eerder uitgevoerde participatietrajecten voor de projecten Ontwikkelkader Prinsentuin en Nieuwestad vernieuwt.
- Input ophalen bij sportbeoefenaars, (voormalig) initiatiefnemers zoals de freerunners en belangenbehartigers zoals het Wijkpanel Binnenstad en de Werkgroep Toegankelijkheid.

Vervolgens is er inzichtelijk gemaakt welke wensen en ideeën er leven en welke goede voorbeelden er in andere steden zijn op het gebied van spelen en bewegen in de binnenstad. Ook hiervoor is weer input opgehaald bij sportbeoefenaars, (voormalig) initiatiefnemers en belangenbehartigers. Om kinderen mee te laten denken over speelplekken in de binnenstad, is de Kinderburgermeester op bezoek geweest bij basisschoolleerlingen.

Samenhang met andere projecten
De binnenstad in onze Omgevingsvisie
De binnenstad is de huiskamer van alle Leeuwarders en is daarom ons investeren waard. In de Leeuwarder Omgevingsvisie neemt dit centrum van onze stad, dorpen en buitengebied daarom een bijzondere plek in. We willen een sterke en onderscheidende binnenstad behouden en die zo nodig versterken. Dat de binnenstad steeds meer een plaats wordt om samen te komen is een belangrijke pijler onder onze investeringen. De Speel- en Beweegroute is daar een goed voorbeeld van. Het Ontwikkelprincipe *Verbinden* uit de Omgevingsvisie speelt hierbij een belangrijke rol. Met deze ingreep zetten we namelijk in op een binnenstad waarin geïnvesteerd wordt in de gezondheid van onze inwoners en in ontmoeting.

Uitvoeringsprogramma Binnenstad
Een belangrijk onderdeel om te komen tot een integraal plan was het onderzoeken van de kansen en mogelijkheden in combinatie met andere binnenstadsprojecten. Deze combinatie werkt twee kanten op. Enerzijds is er door de herinrichting van diverse delen van de binnenstad een momentum ontstaan om op deze plekken een speel- en beweegvoorziening te realiseren. Anderzijds kan het project Speel- en beweegroute de gebiedsinrichting versterken door met de juiste kennis en kunde een extra dimensie aan de herinrichting toe te voegen. Op deze manier zijn er meerdere samenwerkingen ontstaan, zoals de speel- en beweegvoorzieningen in het werkgebied van het Ontwikkelkader Prinsentuin en bij de Herinrichting Nieuwestad. Ook heeft de opgehaalde expertise op het gebied van *urban sports* ertoe geleid dat er bij de binnenstadsprojecten breed aandacht is voor multifunctionele inrichting van de openbare ruimte. Hierdoor wordt de openbare ruimte aantrekkelijker voor beweegvormen als freerunning.

Ontwikkelkader Prinsentuin
Recentelijk is er bij de behandeling van het vastgestelde Ontwikkelkader Prinsentuin middels de aangenomen motie ‘Wipkip op de wal’ aandacht gevraagd om zo spoedig mogelijk in de Prinsentuin een speelgelegenheid te creëren. Deze motie vraagt krediet van de Speel- en beweegroute te gebruiken voor de speel- en beweeglocaties in het ontwikkelkader Prinsentuin. Middels het integraal plan Speel- en beweegroute wordt uitvoering gegeven aan deze motie.

Historie Oude Waag
In 2023 zijn er schriftelijke vragen gesteld met betrekking tot de archeologische vondsten van de oude Waag bij de herinrichting van het Waagplein. In reactie op de schriftelijke vragen is voorgesteld om in het gebied rondom de Waag aandacht te besteden aan de historie van deze plek. In het integraal plan Speel- en beweegroute is hier aandacht voor. In het ontwerp voor de speelplek willen we de historie van de oude Waag en/of dit gebied terug laten komen. Dit kan bijvoorbeeld door middel van een informatiepaneel en/of verwijzingen in het ontwerp van de speelplek of speelelementen. Ook op andere wijzen werken wij aan het inzichtelijk maken van de historie in het gebied rondom de Waag. We zullen u hierover op een later moment verder informeren.

Gezondheid
In 2024 heeft de gemeente Leeuwarden de gezondheidsnota Samen Gezond 2024–2028 vastgesteld. Uitgangspunt is een brede visie op gezondheid. We willen niet alleen dat mensen niet ziek zijn, maar ook dat iedereen actief deelneemt aan de samenleving en zinvolle ervaringen heeft. De nota kent vier pijlers: gelijke kansen op een gezond leven, een gezonde leefomgeving, mentale gezondheid en gezond ouder worden.

Binnen de pijler gezonde leefomgeving zetten we in op een omgeving die uitnodigt tot gezond eten, spelen, bewegen, ontmoeten en ontspannen. De Speel- en beweegroute in de binnenstad vergroot de mogelijkheden om in de binnenstad in beweging te komen en individueel of samen te werken aan de eigen gezondheid. Met nieuwe speelaanleidingen bij de Waag en in de Prinsentuin worden kinderen in de binnenstad uitgedaagd om buiten te spelen. De wandelroute is voor een grote groep mensen toegankelijk en tijdens de wandelroute kan men op diverse beweeglocaties werken aan vitaliteit.

Sociale veiligheid
Veilig spelen hangt samen met een fysiek en sociaal veilige leefomgeving. Bij de uitwerking van de speel- en beweegroute nemen we het veiligheidsperspectief nadrukkelijk mee.

Leeuwarden for European Youth Capital 2028
Met onze kandidaatstelling voor European Youth Capital versterken we jongerenparticipatie binnen de gemeente op onderwerpen die jongeren en jongvolwassenen aangaan. Binnen het bidbook zijn drie belangrijke thema’s onder jongeren geïdentificeerd: Vitality, Sense of belonging en Equity. De speel- en beweegroute draagt bij aan vitaliteit en de binnenstad als aantrekkelijke plek voor (jonge) inwoners. Bij de uitwerking van de speel- en beweegroute wordt gekeken hoe de verbinding met Leeuwarden for EYC 2028 en jongerenparticipatie kan worden versterkt.

Financiën
Middels het Programmaplan Binnenstad 2023 – 2030 bent u in 2024 geïnformeerd over de plannen omtrent de Speel- en Beweegroute en het voornemen om de benodigde investeringsbijdrage te dekken uit de strategische fondsen. Uit de opgestelde projectbegroting blijkt dat een investeringskrediet van € 500.000 benodigd is om de Speel- en Beweegroute te kunnen realiseren. In het door uw raad vastgestelde Uitvoeringsprogramma Binnenstad is een bedrag van € 500.000 vastgesteld voor het project Speel- en beweegroute.

De begroting waarop het investeringskrediet is gebaseerd, bestaat uit € 300.000 voor de speel- en beweegaanleidingen en € 115.000 voor de beweegroute. De overige kosten zijn ten behoeve van de projectvoorbereiding. Het monumentale karakter van de speelaanleiding Nieuwestad, naast de monumentale Waag, vraagt een hogere investering, waardoor de inzet van een gecombineerde bijdrage uit de projecten herinrichting Nieuwestad en Speel- en beweegroute nodig is.

Voorgesteld wordt om een krediet beschikbaar te stellen van € 500.000 voor het realiseren van de Speel- en Beweegroute. De investering af te schrijven in 10 jaar en de hiermee gepaard gaande afschrijvingslast te dekken uit de Reserve afschrijvingen. De rentelasten kunnen ten laste van het programma Milieu, Volkshuisvesting, Leefomgeving en Stedelijke Vernieuwing worden gebracht. En een bedrag van €500.000 te onttrekken uit de reserve strategisch fonds klimaat, energie en biodiversiteit en te storten in de reserve afschrijving.

De jaarlijks benodigde onderhoudslasten zullen worden opgevoerd bij de areaalmutaties in het kader van de uitzettingen en inkrimpingen bij de Begroting 2027.

Vervolgproces
Het ontwerp- en realisatieproces van de verschillende onderdelen in het Integraal plan Speel- en beweegroute wordt na voorliggend besluit in gang gezet. Per onderdeel zal een apart proces worden opgestart. Dit heeft te maken met de locatie specifieke eigenschappen en het verschil in karakter van de speel- en beweegvoorzieningen. De speelplek bij de Waag zal voornamelijk in het teken staan van een hoogwaardig ontwerp met aandacht voor de monumentale en karakteristieke plek en het terug laten komen van de geschiedenis in het ontwerp. Terwijl de uitwerking van de speel- en beweeglocaties in de Prinsentuin bewerkelijk zijn door het monumentale karakter en de eisen vanuit het aanwezige monumentale groen. Tevens zal in diverse onderdelen ook ruimte zijn voor participatie. Uw raad wordt tijdens het vervolgproces geïnformeerd over de uitvoering van het Integraal plan Speel- en beweegroute.

Leeuwarden, 2 september 2025,

burgemeester en wethouders van Leeuwarden,

burgemeester.
Signed By: de de Jong, Eelke
10/09/2025 10:07:51 CEST
ID: 4600e492-8d20-4a7d-8fcf-66f526e4f7c0
Auth: Scribble

secretaris.

Signed By: van Haersma Buma, Sybrand
10/09/2025 16:53:36 CEST
ID: 4600e492-8d20-4a7d-8fcf-66f526e4f7c0
Auth: Scribble

**Dit document is rechtsgeldig digitaal ondertekend.*